

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska
k Analýze slovenského finančného sektora za prvý polrok 2012
dňa 27. 9. 2012

Petra Pauerová, hovorkyňa NBS

Dobrý deň, vítam vás na dnešnej tlačovej konferencii k Analýze slovenského finančného sektora za prvý polrok 2012. Chcem medzi nami privítať pána výkonného riaditeľa pre útvary dohľadu nad finančným trhom, pána Vladimíra Dvořáčka a pána Mareka Ličáka, ktorý je vedúci oddelenia analýz z hľadiska obozretnosti na makroúrovni a bude mať neskôr prezentáciu. Poprosila by som pána Dvořáčka o príhovor.

Vladimír Dvořáček, výkonný riaditeľ Útvary dohľadu pre finančný trh NBS

Vážené dámy, vážení páni, dovoľte, aby som uviedol túto tlačovú konferenciu úvodným slovom. Ako iste viete, Národná banka dvakrát ročne vydáva správu o stave slovenského finančného sektora. Tentokrát sme tak urobili za prvý polrok roku 2012 a chceli by sme využiť aj túto príležitosť na stretnutie s vami a poinformovať vás o nových trendoch, o očakávanom vývoji aj v blízkej budúcnosti v týchto hektických časoch. Takže dovoľte, aby som túto tému uviedol a potom bude nasledovať prezentácia, kde budete mať viac faktografie a viac čísel. Čiže, najskôr by som sa venoval tomu, čo vlastne ovplyvnilo najviac slovenský finančný sektor v prvom polroku 2012. Bolo to niekoľko faktorov. Samozrejme, nemôžeme hneď na prvom mieste neuviesť dlhovú krízu, ktorej dopad bol síce v prvom polroku miernejší ako v druhom polroku 2011, napriek tomu však tie nepriame dopady dlhovej krízy bolo možné pociťovať. Bolo to predovšetkým spomaľovanie ekonomického rastu, jednak v eurozóne, a potom tiež pokračujúca neistota na zahraničných finančných trhoch, ktorá aj do budúcnosti nedáva úplne jasné odpovede, aký bude ďalší vývoj. Pokiaľ však ide o priamy dopad dlhovej krízy, tento bol intenzívnejšie pociťovaný v druhom polroku 2011, takže ten vplyv sa ako keby v tomto období zmiernil. Ďalej treba spomenúť aj vývoj slovenskej ekonomiky, ktorý pôsobil na slovenský finančný sektor v tomto období priaznivo vzhľadom na ekonomický rast, ktorý bol na Slovensku v prvom polroku 2012, na rozdiel od mnohých ďalších krajín eurozóny. Tento rast, ktorý sme mali na Slovensku, neznižoval schopnosť klientov bánk uhrádzať svoje záväzky. Na druhej strane ale tento rast nebol taký robustný, aby nejakým významnejším podporil tempo rastu úverov podnikom aj domácnostiam. Toto tempo sa v tomto období spomaľovalo. Treba tiež spomenúť aj viaceré legislatívne zmeny, ktoré vstúpili do platnosti v prvom polroku 2012 a mali vplyv na slovenský finančný sektor. Predovšetkým by som spomenul známu medializovanú tému bankového odvodu, ďalej to bola novela zákona o starobnom dôchodkovom sporení a prejavili sa v tomto období aj účinky nového zákona o kolektívnom investovaní, ktorý bol v tomto období implementovaný, ktorý umožnil vytvárať nové kategórie špecializovaných podielových fondov. Takže celkovo, keby sme tieto trendy

zhrnuli a chceli dať nejaký taký jednoduchý súd o tom, cítili sme tu mierne oživenie. Bol tu nárast aktív vo viacerých sektoroch a takisto sme tu zaznamenali aj vo viacerých sektoroch zlepšenie výkonnosti, avšak, na druhej strane, toto bolo sprevádzané poklesom ziskovosti. A tá ziskovosť poklesla hlavne v bankovom sektore a v sektore poisťovní. V ďalšom by som sa venoval podrobnejšie bankovému sektoru, ktorý je z pohľadu slovenského finančného sektora nielen najrobustnejší, ale aj najvýznamnejší z hľadiska finančnej stability. Pokiaľ ide o úvery, už som to spomínal, pokračoval síce rast, ale prehĺbilo sa spomaľovanie tohto rastu, a to hlavne pokiaľ ide o úvery, ktoré boli poskytované obyvateľstvu na bývanie. Tu bol zaznamenaný oveľa slabší rast, ako tomu bolo v predchádzajúcom období. Opatrnejšie sa tu správali najmä banky, ten dopyt tu existoval, čiže začalo sa prejavovať sprísnenie štandardov zo strany bánk. Pokiaľ ide o podnikové úvery, tu sme takisto zaznamenali spomaľovanie a dokonca k 30. 6. došlo aj k medziročnému poklesu celkového objemu týchto úverov. Napriek týmto negatívnym trendom však konštatujeme, že tu ešte stále existuje pozitívny vývoj v dopyte, či už na strane podnikov, alebo aj domácností. Pokiaľ ide o ten spomínaný bankový odvod, my sme si k tomu spravili takú špeciálnu analýzu, ale jej výsledkom je, že bankový odvod nemal v prvom polroku 2012 nejaký výraznejší vplyv na štruktúru pasív alebo aktív bankového sektora. Pokiaľ ide o ziskovosť bankového sektora, spomínal som to, došlo tu k poklesu – medziročne poklesol zisk takmer o 40 %, avšak v minulom roku, v prvom polroku, tu boli aj nejaké jednorazové vplyvy. Keď sme jednorazové vplyvy odrátali, tak to objektívne číslo, ktoré hovorí o reálnom poklese, je 25 %. Čiže zisk bankového sektora poklesol v prvom polroku s porovnaním predchádzajúceho obdobia o 25 % a takisto sa tu objavili nejaké nové trendy, ktoré sa týkajú štruktúry ziskovosti bánk – k tomu sa pristavím, je to pomerne zaujímavé. Jednak to teda bol aj vplyv bankového odvodu, ale nielen. Pokračoval rast nákladov na precenenie dlhových cenných papierov a takisto došlo k nárastu nákladov na kreditné riziko z dôvodu vyššieho pokrytia zlyhaných úverov opravnými položkami. Úplne novým trendom, a dôležitým, ktorý sa tu objavil, je pokles úrokových príjmov bánk. Došlo dokonca k medziročnému poklesu a úrokové príjmy tvoria podstatnú časť príjmov bánk. Konštatujeme ale, že tento pokles úrokových príjmov nebol výrazný, ale očakáva sa tento trend aj v budúcnosti. Tým som aj súčasne naznačil to, ako sa bude vyvíjať ziskovosť podľa nás, či v oblasti ziskovosti bánk očakávame aj v ďalších mesiacoch ďalší pokles. Pokiaľ ide o rizikovosť klientov, ktorú meriame podielom zlyhaných úverov na celkových poskytnutých úveroch, táto mala priaznivý priebeh, čo je pozitívne. Najmä tento trend sa potvrdil v sektore domácností, v podnikovom sektore hovoríme skôr o stagnácii. Zlepšenie ale v podnikovom sektore zaznamenali viaceré ukazovatele, najmä tržby a export. Pokiaľ však ide o nejakú perspektívu do budúcnosti, najmä v podnikovom sektore táto je dosť nejednoznačná, pretože musíme brať do úvahy zhoršujúcu sa situáciu v eurozóne a takisto aj štruktúru domáceho priemyslu, ktorá je koncentrovaná na výrobu automobilov, čo môže nakoniec podľa nášho názoru viesť k nárastu kreditného rizika. Podobný názor na túto skutočnosť majú aj banky – tie tiež očakávajú nárast kreditného rizika a preto aj došlo k tomu, čo som spomínal – k sprísneniu úverových štandardov. Pokiaľ ide o kapitálovú primeranosť bánk, ich kapitálová pozícia sa zlepšila. To teší

najmä dohľad, pretože banky si vytvorili v tomto období, pomerne výrazný kapitálový vankúš na možné straty v budúcnosti. Tá kapitálová primeranosť stúpala k 30,6 % až na úroveň 15,3 % a primeranosť vlastných zdrojov, základných vlastných zdrojov na úroveň 14,1 %. Hlavným zdrojom tohto nárastu kapitálovej primeranosti bol pritom zisk, ktorý banky dosiahli v roku 2011 a aj pod vplyvom nášho odporúčania a ďalších faktorov väčšia časť tohto zisku, konkrétne takmer polovica, zostala v bankách vo forme dodatkového kapitálového vankúša. Čiže toto je pozitívny trend, ktorý dohľad hodnotí priaznivo. V stručnosti by som sa ešte pred prezentáciou, ktorá nás ešte čaká, zmienil aj o ostatných sektoroch. Pokiaľ ide o sektor poisťovní, tu pokračujú trendy, ktoré sa v poisťovniach objavili v roku 2011. Samotná ziskovosť, tak, ako som už spomínal, v oblasti poisťovní poklesla, ale tento pokles bol len mierny, ale súčasne sa aj znížil počet poisťovní, ktoré sa nachádzajú v strate. Solventnosť poisťovní takisto mierne poklesla, ale stále je dostatočná. Ako som spomínal, tie trendy pokračujú, pokiaľ ide o životné poistenie – to rástlo hlavne pod vplyvom silného rastu unit-linkov, klasické životné poistenie stagnuje a pokiaľ ide o neživotné poistenie, tak tu rastie poistenie majetku. V havarijnom poistení a povinnom zmluvnom poistení pokračuje trend zlacňovania poistného. Pokiaľ ide o druhý pilier, tu sme najmä mapovali dopady ostatnej novely zákona, ktorá nadobudla účinnosť začiatkom roka a bolo tu niekoľko zásadných novínok – jednak možnosť sporenia súčasne v dvoch dôchodkových fondoch, vzrástlo nám tu zastúpenie dlhopisových dôchodkových fondov. Úprava legislatívy vytvorila vlastne povinnosť DSS-kám vytvárať a spravovať štvrtý typ dôchodkového fondu s prívlastkom indexový, avšak záujem o sporenie v indexových dôchodkových fondoch bol minimálny. Pokiaľ ide o skladbu portfólií, táto zostala konzervatívna a neprešla nejakými zásadnejšími úpravami. V treťom pilieri sme zaznamenali nové trendy. Prerušil sa tu dlhodobjší trend poklesu počtu účastníkov sporiacich v doplnkových dôchodkových fondoch, zvýšil sa počet ľudí, ktorí si sporia najmä v menších špecializovaných fondoch, čím sa kompenzoval úbytok účastníkov na strane veľkých univerzálnych fondov, ktorý tu už prebieha viac rokov. Je tu jedno pozitívne konštatovanie, ktoré sa týka aj druhého, aj tretieho piliera, a to je zlepšenie medziročnej výkonnosti, najmä zásluhou kladného preceňovania dlhopisov v prvom štvrtroku 2012. Pokiaľ ide kolektívne investovanie, spomenul som legislatívnu zmenu. Došlo tu k nárastu spravovaných aktív, a to najmä zásluhou tuzemských podielových fondov. Legislatíva umožnila vytvárať tri nové kategórie špeciálnych podielových fondov. Tu sa zaznamenal výrazný nárast – objem aktív tu narástol skoro až o pol miliardy eur. Ten prílev bol hlavne zo sektora domácností, ale v tých štandardných podielových fondoch prevládali záporné čisté predaje. Ale celkovo, keď hodnotíme sektor, tak sa zlepšila výkonnosť vo všetkých kategóriách. Na záver sa zmienim o tom, že súčasťou našej analýzy, ako už obvykle, je aj makro stresové testovanie finančného sektora – o tom bude hovoriť pán Ličák vo svojej prezentácii. Ja len teda poviem k tomu dve vety. Opätovne tento náš test preukázal odolnosť slovenského finančného sektora proti prípadným šokom a zhoršeniu situácie. O tých záťažových scenároch bude potom podrobnejšie hovoriť pán Ličák. Ďakujem za pozornosť.

Petra Pauerová, hovorkyňa NBS

Ďakujem pekne a nech sa páči, pán Ličák.

Marek Ličák, vedúci Oddelenia analýz z hľadiska obozretnosti na makroúrovni NBS

Dámy a páni, dovoľte, aby som doplnil niekoľko informácií, keďže veľa bolo povedaného. Takže pokúsím sa zamerať hlavne na kvantitatívne informácie. Z pohľadu externého vývoja, ako už bolo spomínané, došlo k určitému zlepšeniu, či už stabilizácie dlhovej krízy v prvom štvrtroku, síce následne sa trochu vystupňovala, ale čo je dôležité pre slovenský finančný sektor je to, že ten prenos na slovenské štátne dlhopisy bol pozitívny. To znamená, nevideli sme vývoj taký, ako na konci roka 2011, keď ceny štátnych dlhopisov výrazne klesali. V tomto období z tohto pohľadu bol ten vývoj relatívne pozitívny. Druhým faktorom, ktorý je pre nás dôležitý, je vývoj v externom prostredí z pohľadu ekonomického vývoja. Napriek tomu, že ten vývoj sa postupne zhoršoval – či už si zoberieme niektoré globálne ekonomiky ako Spojené štáty, Čína alebo eurozóna, pre nás je podstatné, že slovenská ekonomika až prekvapujúco mala relatívne pozitívne výsledky, to znamená rast HDP bol relatívne pozitívny, aj viaceré indikátory, či už za podnikový sektor alebo domácnosti, boli pozitívne. Čiže to je veľmi dôležité následne pre kreditné riziko. Ale tak, ako bolo povedané, ten rast, ktorý sme v domácej ekonomike zaznamenali bol síce dostatočne robustný na to, aby nevzrástlo kreditné riziko, ale nebol dostatočne robustný na to, aby nepodporil napríklad trh úverov, či už v domácnostiach alebo pri podnikoch. A ďalej by som prešiel len stručne k takému agregátnemu pohľadu na náš finančný sektor. Už sme spomínali určité oživenie najmä v porovnaní s koncom roka 2011. Viaceré sektory, alebo takmer všetky, zaznamenali určitý nárast – banky, druhý, tretí pilier, dokonca aj kolektívne investovanie, ktoré v priebehu celého roka 2011 zaznamenalo skôr negatívne trendy. Ziskovosť sa takisto zlepšila vo viacerých sektoroch. Aj keď sa tam nedá hovoriť o jednoznačnom trende, ale skôr sa zvýraznili špecifiká v určitých sektoroch. To, čo je pozitívne a súvisí to s tým oživením na finančných trhoch, je, že sa oživila výkonnosť finančných aktív domácností. To je veľmi dôležité hlavne pre sektory, ktoré sa zaoberajú správou aktív. Ďalej by som prešiel už k bankovému sektoru a v podstate k najdôležitejšej oblasti bankovníctva v súčasnosti, a to je vlastne retailový biznis, čiže poskytovanie úverov. Ako sme už spomínali, viac-menej sme zaznamenali určité spomalenie alebo stagnáciu. Aj keď, znova keď to dáme do kontextu širšieho, celoeurópskeho, tá stagnácia – my hovoríme o desiatich percentách medziročný nárast, ale znova na medzinárodnej úrovni, alebo pri porovnaní s inými bankovými sektormi v Európe je to stále relatívne vysoký nárast. Priemer za eurozónu je asi 0,8 % medziročné nárasty úverov na bývanie. Čiže stále hovoríme o relatívne silnom raste, ale spomaľujúcom. Tých dôvodov bolo určite niekoľko – jednak už spomínané sprísňovanie úverových štandardov, opatrnejšie správanie aj domácností, aj keď ten dopyt stále nejaký existoval kvôli poklesu sadzieb, úrokových sadzieb a poklesu cien nehnuteľností. Ale všeobecne hovorím, že panuje v tomto sektore určitá neistota. Vklady domácností mierne vzrástli celkovo v priebehu prvého polroka, aj keď tu treba zdôrazniť, že v druhom štvrtroku už bolo určité spomalenie – znova, ak by

sme to povedali na určitých číslach, tak ten nárast vkladov v druhom štvrtroku 2012 bol len asi na úrovni 70 % nárastu, ktorý sme videli v druhom štvrtroku 2011. Čiže dochádzalo k určitému spomaleniu a tam, ako máte možnosť vidieť aj na tom pravom grafe, trochu to súviselo aj s nárastom v kolektívnom investovaní. Menila sa aj štruktúra termínovaných vkladov, kde domácnosti, banky už sa viac tlačili ku kratším viazanostiam termínovaných vkladov. Urobili sme aj také malé porovnanie sektora retailu na Slovensku a v zahraničí, takže nájdete tam špeciálny box v analýze. Len stručne k niekoľkým výstupom: Väčšina tých trendov je podobná. Už som spomínal spomaľovanie rastu úverov domácnostiam, čiže podobne u nás ako v zahraničí, aj keď to číslo je podstatne vyššie na Slovensku ako v prípade eurozóny. Podobne aj pri vývoji úrokových sadzieb – pokles úrokových sadzieb u nás aj v eurozóne, aj keď tu treba povedať, že v druhom štvrtroku 2012 miera spomaľovania na Slovensku bola trochu menšia ako v eurozóne. Ale ďalší faktor, ktorý by sme mali spomenúť, pretože pozerali sme sa aj bližšie na vzťah medzi úvermi a vkladmi, čiže ako sa hýbu tie celkové marže, tak z tohto pohľadu, a to máte možnosť vidieť na tom ľavom grafe, vidieť, že od začiatku roka, ten spread medzi úrokovými sadzbami na úvery, vklady pri domácnostiach v našich bankách viac-menej klesal. Kým na druhej strane v bankovom sektore eurozóny, to znamená ten nejaký medián za eurozónu naznačuje, že to bolo viac-menej stabilné. Čiže to naznačuje, že tá konkurencia bola relatívne silnejšia na Slovensku a bol vyšší tlak na marže ako v zahraničí. V prípade vkladov alebo úrokových sadzieb na nové vklady za pozornosť stojí – to je na tom pravom grafe, jednak Slovensko je viac-menej na úrovni mediánu eurozóny, ale čo je zaujímavé, najmä vývoj v periférii štátov. A tam máte možnosť vidieť, ako banky museli zvyšovať úrokové sadzby, aby sa ten stav vkladov nejakým spôsobom udržal. Úverovanie podnikov, ako už bolo spomínané, zaznamenalo pokles na konci roka 2012, ale viac-menej v priebehu celého prvého polroka sme videli spomaľovanie. Do veľkej miery je to pod vplyvom prísnejšej politiky bánk – banky vnímajú jednak to zhoršovanie alebo negatívnu náladu, čiže sú opatrnejšie nielen v celých sektoroch, ale aj viac-menej vo vzťahu k individuálnym podnikom. Ten dopyt bol viac-menej pozitívny, ale keď si to porovnáme s tými celkovými údajmi za podnikový sektor, ktoré boli viac-menej pozitívne, nebol až natoľko vysoký. Čiže aj tam cítime určitú opatrnosť zo strany podnikov. Investície do cenných papierov sa výrazne nemenili. Čo stojí za zmienku – hlavne pokles vystavenia voči zahraničným dlhopisom – to vnímame veľmi pozitívne, a upevnila sa pozícia domácich, slovenských štátnych dlhopisov. Čiže jednak niektoré emisie slovenských štátnych dlhopisov zmaturovali, tie boli nahradené znova slovenskými, a podobne aj tento výpadok v zahraničí bol nahradený hlavne slovenskými. Finančná pozícia bankového sektora, prvá časť tejto oblasti je hlavne v oblasti ziskovosti – a tam, ako už bolo spomínané, sme zaznamenali negatívny trend. Je to negatívne hlavne z pohľadu stability, keďže schopnosť generovať zisk je veľmi dôležitá. A viac-menej si to ukážeme potom aj na stresovom testovaní, že tvorí podstatnú časť stability bankového sektora. Medziročne ziskovosť poklesla o 40 %, ako už sme spomínali, po očistení ide asi o pokles približne na úrovni 25 %, čiže stále relatívne vysoký pokles. V tomto období sa naakumulovalo viacero negatívnych trendov. Môžeme spomenúť bankový odvod, čo je vlastne

legislatívna zmena, ďalej je to pokles úrokových príjmov – toto vnímam veľmi citlivo, keďže toto je tá hlavná časť ziskovosti bankového sektora. Súvisí to do veľkej miery s už spomínanou konkurenciou a tlakom na marže, pretože tie marže v tomto sektore skutočne poklesli a zároveň aj v kombinácii s poklesom úverov. Čiže táto kombinácia mala veľmi negatívny dopad na celkový vývoj úrokových príjmov. Na tom pravom grafe máte možnosť vidieť vývoj jednotlivých položiek. V podstate všetky položky medziročne poklesli s výnimkou čistých príjmov z poplatkov. Ale tu by sme chceli zdôrazniť, že síce bol tam nárast, ale medziročný iba o 1,5 %. A to je, keď si porovnáme nárasty, aké zaznamenali banky v tejto oblasti za minulé roky, sa pohybujeme stále okolo úrovni takmer 10 % alebo 5 %, teraz to bolo iba 1,5 %. Čiže celkovo, ak máme zhrnúť tú ziskovosť, tie trendy boli takmer všetky dosť negatívne. To, čo už vnímame, alebo čo sme spomínali ako pozitívnu vec, je jednoznačne posilnenie kapitálovej pozície. V decembri celková kapitálová primeranosť bola na úrovni 13,3 % a už to bola relatívne dobrá pozícia, ale posilnila sa pomerne výrazne až na úroveň 15,3 %. Tier 1 ratio, čo je ukazovateľ takzvané, taký prísnejší ukazovateľ kapitálovej primeranosti, ktorý je tvorený zdravším kapitálom, je na úrovni 14,1 %. To znovu posunulo ten bankový sektor niekde nad priemer Európskej únie, to znamená náš sektor je skutočne dobre kapitalizovaný. Pozitívne vnímame to, že v podstate bankový sektor reagoval veľmi dobre na to naše odporúčanie, ktorým sme bankám odporúčali držať úroveň Tier 1 kapitálu minimálne na 9 % a zároveň ešte sme zvýšili tú úroveň a ak to banky neplnili, následne by boli určité reštrikcie na výplatu dividend. Čiže tu skoro všetky banky splnili tieto opatrenia, čiže toto vnímame veľmi pozitívne. Stručne prejdeme vývoj v ostatných sektoroch, pán Dvořáček už to naznačoval. V sektore poisťovní, technické poistenie v životnom poistení vzrástlo – do veľkej miery to bolo pod vplyvom unit-linked poistenia. V neživotnom poistení sme znova videli medziročný pokles, pričom dôležitý bol najmä pokles poistenia automobilov, čo je najvýznamnejšia zložka v tejto oblasti. Ziskovosť medziročne poklesla, to už sme aj spomínali. Do veľkej miery to bolo znova takými trochu jednorazovými vplyvmi v roku 2011, keď ten zisk v roku 2011 bol skutočne relatívne vysoký, ale aj po tomto poklese ten zisk v roku 2012 je relatívne dobrý. Minimálne v kontexte porovnania s tými predošlými rokmi. Starobné dôchodkové sporenie prešlo určitými zmenami, boli tam nejaké legislatívne zmeny. Už boli spomínané, ktoré. Ja môžem len spomenúť, že nedošlo k výraznej zmene štruktúry majetku, to znamená ten záujem jednak o indexové fondy nebol nejaký výrazný. To, čo klienti využili, bola možnosť investovať alebo sporiť minimálne v dvoch typoch fondov, čiže tam sme videli určité zmeny, hlavne bol tam nárast záujmu o dlhopisové fondy. Z pohľadu zmien štruktúry majetku, tie zmeny boli minimálne. To znamená, mierne stúpila jednak akciová zložka a stúpila, čo je tiež možno z pohľadu rizík dôležitá, stúpila trochu zostatková splatnosť dlhopisov, čiže odborne sa tomu hovorí aj durácia. Čiže to si môžeme potom neskôr ukázať, aký vplyv by to malo na riziká. A pozitívne, samozrejme, hodnotíme nárast výkonnosti z 1,5 % na 2,3 %. V doplnkovom dôchodkovom sporení nedošlo k nejakým výrazným zmenám. Čisté aktíva viac-menej rástli, takisto stúpila ziskovosť. Došlo k minimálnym zmenám v štruktúre majetku – stúpila najmä akciová zložka. Kolektívne investovanie, podobne ako druhý pilier dôchodkového sporenia, prešlo

určitými legislatívnymi zmenami. Tou základnou zmenou bola možnosť vytvárať špecializované podielové fondy, čiže jednak už aj na dlhopisoch, aj na iné typy investícií. Čiže tam skutočne bol veľký záujem za to obdobie, odkedy je tá možnosť, viac-menej tvoria už 30 % všetkých - alebo z celkového objemu tuzemských podielových fondov. Zaujímavosťou je, že viac-menej sa nezmenila štruktúra majetku napriek týmto presunom, keďže „gro“ investícií v týchto fondoch bolo hlavne vo forme peňažných investícií. Výkonnosť skoro vo všetkých kategóriách rástla, ale viac-menej tieto výkonnosti v týchto typoch sektorov, ktoré spravujú aktíva, do veľkej miery súvisí s tým, čo sme hovorili na začiatku, to znamená, že trhy sa zlepšili a tá výkonnosť bola podstatne lepšia. Ďalej by som prešiel k časti o rizikách – ako prvé si prejdeme kreditné riziko domácností. Už sme na začiatku spomínali, že ten vývoj ekonomický, ktorý bol u nás, bol dostatočný na to, aby to riziko nerástlo. A to je veľmi dôležité. To znamená, domácnosti alebo podniky stále boli schopné uhrádzať svoje záväzky, čiže nedošlo k nejakým negatívnym šokom tak, ako to vidíme v iných bankových sektoroch. Priznám sa na naše prekvapenie podiel zlyhaných úverov dokonca klesol. Hoci na konci roka sme hovorili, že je tam určitý, alebo je tam pomerne veľa faktorov, ktoré tento podiel môžu zvyšovať, ale viac-menej klesol. Čiže to je vnímané ako veľmi pozitívne. A nielen podiel, ale aj samotný objem zlyhaných úverov poklesol. Z pohľadu faktorov, ktoré vplývajú na schopnosť splácania úverov, viac-menej prevládali také, ktoré tú situáciu nezhoršovali. To znamená mix dobrých a zlých správ. Možno len spomenúť z niektorých tých základných – negatívny vplyv mala inflácia, ale koniec-koncov domácnostiam pomáhalo to, že klesali úrokové sadzby a rástli nominálne mzdy. Čiže to sú všetko faktory, ktoré nemali nejaký - keď ich spojíme dokopy, tak viac-menej ten dopad nebol ani plusový, ani mínusový, ale viac-menej neutrálny. Čo je ešte dôležité pre kreditné riziko domácností – trh práce. A tam ten vývoj bol viac-menej stabilný, to znamená nenastali žiadne šoky, ktoré by spôsobili výrazný nárast pri nesplácaní úverov. To, čo ešte môžeme spomenúť, a to sme už spomínali v koncoročnej analýze, čo vnímame ako riziko, je nárast tzv. LTV-čiek, čo je zabezpečenie úverov pri poskytnutí. A tam sme videli, že viaceré banky (nie celý bankový sektor, ale viaceré banky) pristúpili k nárastu LTV, čo vnímame negatívne hlavne v kontexte poklesu úrokových sadzieb. Ale, ako máte možnosť vidieť na tom pravom grafe, bola tam veľká disperzia. To znamená, boli banky, ktoré išli výrazne hore, ale boli banky, ktoré sa držali na relatívne nízkych úrovniach, to znamená stále to vnímali ako určitý nástroj rizikového manažmentu a nie ako nástroj konkurenčného boja. Ale, hovorím, tento vývoj vnímame ako negatívny. Kreditné riziko podnikového sektora, ako sme už spomínali, viac-menej sa nezmenilo. Či už je to objem zlyhaných úverov, alebo aj tie faktory, ktoré na to vplývajú, nespôsobili výrazný nárast. Viac-menej veľa tých faktorov bolo pozitívnych. Či už si zoberieme úverové zaťaženie, alebo pokles úrokových sadzieb, alebo tržby za podnikový sektor, všetky tieto prispievali k poklesu kreditného rizika. To, čo určite vplýva na nárast, je neistota. Je neistota, ktorá pramení najmä z tej neistoty, ktorú vidíme na zahraničných finančných trhoch a prirodzene obmedzuje možnosti podnikového sektora nejakým výrazne investovať. Ale je to niečo, čo viac-menej predpokladám, že sa môže prejaviť v budúcnosti. Z pohľadu trhových rizík – tento slide je pripravený

za celý finančný sektor, tu môžeme len spomenúť niekoľko spoločných faktorov. Veľmi dôležitý bude znova vývoj kreditných prírážok na štátne dlhopisy, ale minimálne v prvom polroku ten vývoj bol pozitívny. Za jednotlivé sektory môžeme spomenúť napríklad nárast akciovej zložky, či už pri druhom, treťom pilieri, alebo pri kolektívnom investovaní, nárast durácie, alebo teda zostatkovej splatnosti dlhopisov – to sme tiež videli vo viacerých sektoroch. S tým, že ešte v bankovom sektore môžeme spomenúť, že v niektorých bankách sme videli nárast devízového rizika. Ale nebol to plošný trend, bol to iba trend typický pre niektoré banky. Ďalej by som prešiel k už spomínanému makrostresovému testovaniu finančného sektora. Predpokladám, že väčšina z vás už asi vie, o čo sa jedná. To znamená, nejde o nejakú predikciu, ale ide o skutočne nejaké skúmanie alebo simuláciu – nasimulujeme určité negatívne prostredie, ktoré nemusí vôbec mať nič spoločné s nejakou predikciou, a skúmame, ako sa inštitúcie finančného sektora v tomto prostredí správajú. Čiže tie scenáre sú veľakrát simulované tak, aby sme hľadali to negatívne prostredie. To znamená, vidíme súčasnú situáciu, snažíme sa identifikovať rizikové faktory a rozvineme ich. A potom do tohto prostredia nejakým spôsobom vsunieme inštitúcie a skúmame, ako sa správajú. Čiže ide len o simuláciu, nie nejakú predikciu. V tomto polroku sme pracovali s dvoma stresovými scenármi. Prvý sme nazvali ekonomický prepád. Tento scenár je postavený hlavne na poklese domácej ekonomiky, čo je veľmi dôležité hlavne pre bankový sektor. To znamená pokles zahraničného dopytu, následne sa to prejaví na našej ekonomike - nárast nezamestnanosti. Druhý scenár, nazvali sme ho kríza štátov, viac-menej vychádza z toho prvého. To znamená, tiež je tam pokles domácej ekonomiky, ale je to ešte zvýraznené o dlhovú krízu. To znamená, v tomto scenári predpokladáme, že tá dlhová kríza sa ešte zvýrazní, čo spôsobí ešte hlbší prepád domácej ekonomiky, ale zároveň aj zvýraznenie trhových faktorov. To znamená väčší prepád štátnych dlhopisov, prepád akciových titulov a ešte iných faktorov. Čiže je to ešte podstatne výraznejšie. Na tom grafe máte možnosť vidieť taký agregátny pohľad na celý finančný sektor. Toto sú straty alebo zisky, to znamená plusové, mínusové hodnoty a ich podiel na aktívach v daných sektoroch. Máte možnosť vidieť, ktoré sektory sú ako citlivé, sú to viac-menej kvartily, to znamená máte tam mediány, potom dolný, horný kvartil. A v podstate sa ukazuje, že hlavne sektory, ktoré sú citlivé na zmenu trhových faktorov, ako nárast akciového rizika alebo napríklad pokles cien štátnych dlhopisov, reagovali citlivejšie. Čiže veľmi dôležité boli práve tie trhové faktory. Bankový sektor, ktorý reaguje hlavne na kreditné riziká, sa ukázal ako stabilný. Aj keď tu treba zdôrazniť, že pri tých ostatných sektoroch ide viac-menej o rizikovosť určitých typov fondov alebo určitých vystavení, ktoré majú vo svojich portfóliách. Podrobnejšie by som sa zmienil ešte o bankovom sektore. Tá odolnosť bankového sektora sa znova potvrdila. Čiže sektor sa ukázal ako veľmi odolný – tam je dôležité to, že tá východisková pozícia, ako sme naznačili, tá kapitálová primeranosť je veľmi silná a ešte sa posilnila. Napriek tomu ale výsledky boli len mierne horšie, ale to do veľkej miery súvisí s tým, že scenáre boli prísnejšie. Čiže minimálne oproti roku 2011. A takisto, čo zavážilo už na týchto výsledkoch, bolo, samozrejme, aj bankový odvod, ktorý, ako vieme, vyberá alebo tvorí alebo berie určitú časť zisku bankového sektora, čím zároveň sa znižuje schopnosť navyšovať kapitál. Čiže to boli

tie hlavné faktory, ktoré vplývali na stresové testovanie. Ale, ešte aby som spomenul, okrem toho kapitálového vankúša bola veľmi dôležitá aj schopnosť generovať zisk. To je pre bankový sektor veľmi dôležité, čiže aj napriek tomu, že ten scenár bol negatívny, boli schopní vyprodukovať zisk a tak si zvyšovať kapitál. Na záver dovoľte, aby som stručne len povedal tie hlavné body našej analýzy, teda tie hlavné zistenia. Z pohľadu externého prostredia je dôležité, že veľa z tých trendov už bolo menej negatívnych, ako na konci roka 2011. A tie faktory, ktoré sú podstatné pre našu finančnú stabilitu, nemali výrazne negatívny dopad na náš finančný sektor, to je veľmi dôležité. Z pohľadu bankového sektora, ktorý tvorí dominantnú časť nášho finančného sektora, je dôležité, že sa spomaľovala úverová aktivita, či už pri domácnostiach, alebo pri podnikoch. Kreditné riziko - to vnímam ako pozitívne – nerástlo, či už pri domácnostiach, pri podnikoch. Čiže schopnosť splácať svoje úvery bola naozaj naďalej relatívne dobrá. Negatívne vnímame pokles ziskovosti. To je veľmi dôležitá vec, pretože banky dokážu mnoho vecí ovplyvniť, ale pokles ziskovosti, ktorý je výsledkom viac-menej trhových faktorov, alebo toho, ako sa hýbe trh, je veľmi ťažké ovplyvniť. Negatívny vplyv bankového odvodu na ziskovosť, to sme už spomínali a už tu pán Dvořáček spomínal aj kvázi tie výstupy z našej analýzy, sme zisťovali, že v prvom polroku bankový odvod nemal výrazné dopady na štruktúru aktív alebo pasív bankového sektora. Pozitívne vnímame výrazný rast kapitálovej primeranosti, čo vytvára vankúš na krytie možných rizík v budúcnosti. Odolnosť bankového sektora, ako sme už naznačili, viac-menej sa potvrdila aj v stresovom testovaní. V prípade ostatných sektorov môžeme spomenúť najmä nárast aktív v kolektívnom investovaní, to je zmena oproti predošlému roku. Ďalej novelu zákona o dôchodkovom sporení, ktorá priniesla určité zmeny, aj keď zatiaľ sa to v zásade neprejavilo na štruktúre majetku dôchodkových fondov. A viac-menej v sektore poistení pokračovali trendy z minulých rokov. Takže, dámy a páni, to je asi všetko z našej strany, ďakujem za pozornosť.

Petra Pauerová, hovorkyňa NBS

Ďakujem veľmi pekne za prezentáciu aj za úvodné slovo a teraz je priestor na vaše otázky. Nech sa páči. Dobré, nebudem vás trápiť, ak nemáme žiadne otázky teraz priamo na kolegov, tak vám veľmi pekne ďakujem za prítomnosť a prajem vám ešte pekný deň. Dolu si potom môžete zobrať vytlačené prezentácie aj úvodné slovo.